

Pienetkin teot merkitsevät

Pirkko Ruohonen-Lerner

Kotoinen Itämeremme on yksi maailman saastuneimmista merialueista. Vakavin ongelma on rehevöityminen, joka on suurelta osin seurausta ihmisen aiheuttamasta ravinnekuormituksesta. Suomesta tuleva kuormitus on omien rannikkovesiemme tilan kannalta ratkaiseva.

Huolestuttavaa kyllä, yksikään Itämeren rantavaltioista ei ole saavuttanut tehokkaita tuloksia esimerkiksi maatalouden hajakuormituksen rajoittamisessa. Päinvastoin, erityisesti Pietarin alueella kanankakka on yhä suurempi ympäristöuhka, mutta myös sian- ja karjanlannan määrät jatkavat kasvuaan. Muidenkaan sektoreiden päästöjen vähentämisessä ei ole kehumista. Tilanne ei voi jatkua näin. Nyt viimeistään tarvitaan yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista ja konkreettisia tekoja kaikilta valuma-alueen mailta.

Rehevöityminen vaikuttaa Itämeren ekosysteemiin voimakkaasti: merenpohjan hapettomista syvänteistä on jo elämä kadonnut, ja rihmalevien lisääntymisen vuoksi rantavedet ovat sameita ja limaisia. Meren pahoinvoinnista kärsimme myös me ihmiset. Kesäisin myrkylliset sinilevälautat valtaavat meren pintaa ja estävät uimisen. Rehevöitymisen seurauksena kalastajien toimeentulo heikkenee, kun arvokalat vähenevät ja roskakalat lisääntyvät.

Tiedot Itämeren vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöistä, esiintymisestä ja vaikutuksista ovat edelleen puutteellisia. Vieraiden aineiden kuormitusvaikutus on voimakas vähäisen vesimäärän ja veden hitaan vaihtuvuuden vuoksi erityisesti Suomen rannikolla, jossa meri on matala verrattuna Viron rannikkoon. Suomenlahden erikoisuus ovat aivan erilaiset pohjois- ja etelärannikot. Peruskallio, joka Suomen puolella on siloluotoina näkyvissä, on Viron puolella satojen metrien syvyydessä nuorempien kerrostumien alla.

Ihmiseen kulkeutuessaan myrkyt aiheuttavat monia terveydellisiä haittoja. Rasvaisten kalojen sisältämän dioksiinin ja pcb-yhdisteiden on todettu kasvattavan syöpäriskiä. Lisäksi niiden epäillään vaikuttavan hermostoon ja hormonitoimintaan. Pikaisia toimenpiteitä tarvitaan, sillä tuskin kukaan meistä haluaa jättää tuleville sukupolville sellaista merta, josta saa vain syömäkelvotonta kalaa.

Sekä matkustajaliikenne että öljy- ja kemikaalikuljetukset ovat viime vuosina lisääntyneet Itämerellä voimakkaasti. Samalla kasvaa öljyonnettomuuksien riski. Maaliskuun alkupuolella uutisoitiin, että suuri öljysäiliöalusvahinko Suomenlahdella aiheuttaisi pahimmillaan useiden miljardien eurojen kustannukset. Vahinkojen korvaaminen on öljysuojarahaston, alusten omistajien vakuutusten ja kansainvälisten korvausrahastojen varassa. Korvausprosessit ovat kuitenkin pitkiä ja korvauksiin liittyy rajoituksia, joten onnettomuus kuormittaisi aluksi kuntien ja valtion talouksia. Kaikkia torjunnasta aiheutuneita kustannuksia ei välttämättä saataisi perittyä, jolloin Suomen valtio voisi jäädä öljyvahinkojen lopulliseksi maksajaksi.

Itämeren suojeleminen on kaikkien rannikkovaltioiden vastuulla. Sen tilan koheneminen ei tapahdu yhdessä yössä. Nyt tehtävistä investoinneista hyötyvät tulevat sukupolvet. Paljon on jo tehtykin. Puolan valtavilla viljapelloilla, joiden tilanne vaikuttaa ratkaisevasti Itämeren rehevöitymiseen, on ainakin paikoittain ryhdytty toimenpiteisiin, kuten suojavähykkeiden perustamiseen ja puiden istuttamiseen peltoalueiden väliin.

Jokainen voi omilla valinnoillaan vaikuttaa Itämeren hyvinvointiin. Kotitöissä kannattaa suosia ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia ja helposti hajoavia pesuaineita, eikä jätevesiä pidä edes mökkiolosuhteissa päästää vesistöihin. Jätteistä on aina huolehdittava vastuullisesti. Usein pienillä teoilla on suuret vaikutukset.

Pirkko Ruohonen-Lerner,
kansanedustaja,
Perussuomalaisten eduskuntaryhmä

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).